

Schorck:

De militibus
ex casu
w. Novell.
53. C. 5.

1769.

Pi. 42. Rubric 77.

D. CHRISTIAN. FRIDER. IMMAN. SCHORCH

**IN VNIVERSITATE ERFORD. PROF. PVBL.
ORDINARII**

DE

MILITIIS EX CASV

AD NOVELL. 53. C. 5.

DISQVISITIO.

P. 261

726 5381

FRANCOFVRTI ET LIPSIAE

MDCC LXIX.

D. CHRISTIAN. FRIEDR. IMMAN. SCHORCH

IN UNIVERSITATE ERFORD. PRO PABER

ORDINARIA

DE

MILITIAE EX CASA

AD NOVELL. 33. C. 2.

DISQUISITIO

FRANCOFURTI ET LISIAE

MDCCLXIX

Tam est in iuris nostri libris frequens *militiarum* mentio, ut de iis scribere, lucisque paululum iis adfundere conari inuicilis labor censeri non possit. Inprimis vero *militiarum ex casu* nomen, ut minus obuium ita et minus expeditum, explicationem plenior non respuere videtur. Esi enim dudum literatissimi JCI incidenter, et quoties occasio tulit, de iis sententiam dixerint: nondum tamen res ita ad liquidum perducta est, ut omnis de iisdem vltior disputatio pro superuacua haberi iure possit. Quapropter licebit, credo, et mihi congregatis potioribus Interpretum sententiis meam qualemcunque sententiam seu coniecturam superdicere.

Militia generatim spectata est vel *armata* et castrensis, vel *inermis* et Civilis 1). Proprie et antiquitus in Republ. Romana militis et militiae nomen eos eorumque officium duntaxat significabat, qui belli pericula repellunt, et ut *Imp. LEONIS et ANTHEMII* 2) verbis vtar, gladiis clypeis et thoracibus nituntur, proeliisque atque vulneribus patriam parentesque saluant: sed secutis temporibus

A 2

- 1) *conf. l. vn. C. Negot. ne milit. l. vn. C. in quibus causis milit. l. 2. C. vbi quis de Curiali. l. 5. C. qui milit. non poss. add. SIRMON-*

DI Not. ad Sidon. L. I. ep. 9. verb. praerog. part. armat. 2) in l. 14. C. de Advoc. diuers. iudicior.

bus *militum* adpellatio producta etiam est ad eos, qui alieni a pulvere et labore castrorum variis Reipubl. ministeriis praeficiuntur.

Hoc sensu *militiarum* nomine veniunt administrationes, officia publica, et ministeria quaecunque, aut ipsi Imperatori, aut Magistratibus in rebus ad publicam administrationem pertinentibus praestanda, quaeque salaria etiam certaue emolumenta aut ex annis publicis aut aliunde ex Imperiali liberalitate constituta habebant 3).

Quando *militias* officia publica fuisse dico, intelligo eiusmodi officia, quae sine Imperio et Iurisdictione erant, et ita excludo *Magistratus* et *Dignitates*, quae munia *Militiae* nomine haud veniunt, quin sibi inuicem in iure saepe opponuntur 4), adeoque a *militiis* ad dignitates argumentum perperam ducitur. Adposite CVIACIVS 5): *Militiae*, inquit, vendi poterant, (dignitates vendi non poterant i. e. potestates iuris dicendi) et pignori obligari. cet.

Militia civilis itaque comprehendebat officia omnia ac munia, atque si haec officia in Aula Principum, siue in sacro Palatio implebantur, *militia palatina* vocabatur, quo pertinent Cubicularii, Silentarii, qui silentia adhibebant sacro somno ut ait CLAVDIANVS, Notarii in sacris scriniis militantes, aliique plures 6). Habebant

3) *conf.* l. 15. C. de Erog. milit. ann. l. 1. C. de Off. praef. Praet. Afr. Nou. § 3. pr. in fin. adde CVJAC. in l. 3. §. 7. ff. de Minor. RIT. TERSHVS. in Exposit. Nouellar. p. III. c. 8. n. 2. qui definiunt *militias* per Officia illorum, qui in aliqua Schola inter Statutos relati erant, ex quo salaria quaedam ac commoda a Principe consequebantur.

4) in l. 8. C. de pagan. l. vlt. C. de Jurisd. omnium Judic.

5) *adl.* 72. ff. de Legat. et ad l. 1. ff. de Collat.

6) *vide* tit. C. Theodos. de privileg. eorum, qui in sacro palat. milit. ibique *lac.* GOTHOFRED. T. II. p. 231. meminit quoque huius *militiae palatinae* SIDON. APOLLINARIS L. I. *epist.* 6.

bebant vero et Magistratus, qui sub iis constituti diuersis actibus publicis operam dabant, eorumque iussibus obsecundabant, quorum officia etiam *militiae* adpellantur. Sic occurrunt inter Officiales iudicum et Magistratum Scriniarii, Domestici, Cancellarii 7), Aduutores, aliique plures 8). Pertinet huc quoque militia Aduocatorum quae in specie *togata* et *forensis* adpellatur 9). Quid? quod et ipsi Adparitores iudicum *milites* vocantur, eorumque officia *militiae* 10), vnde *manus militaris* in l. 68. ff. de R. Vindicat. quas militiae inferiores *Impp.* HONOR. et THEODOS. 11) *elegantior adminicula dignitatum* i. e. Aduutores Magistratum adpellant.

In omni fere militiarum ordine (Schola saepe vocatur) certus numerus militantium determinatus erat, intra quem qui erant, *statuti* audiebant, qui vero praeter hunc numerum admissi erant, *Supernumerarii* et *Substituti* dicebantur 12). Hi posteriores titulo et nomine militiae solum utebantur, at emolumentis carebant, donec in deficientium statutorum locum subrogarentur. Neque tamen gratis statutorum locum occupabant, sed *pro Introitu* aliquid dependere tenebantur. Mentio fit huius introitus militiae passim 13), atque intuitu militantium in sacris Scriniis prodita in iure nostro est quantitas pro ingressu praestari solita, nempe is, qui statuti locum intrabat,

A 3

proximo

7) de Cancellario Praefecti Praetorio, vide locum insignem apud CASSIODOR. L. XI. form. 6.

8) videl. 15. 16. C. Theod. de Numerar. Actuar. ibique *Iac.* GOTHOFRED. T. II. p. 485. et l. 3. C. Theod. de Assessor. Domest. ibique GOTHOFRED. T. I. p. 80. SIRMONDVS ad *Sidon.* in Notis p. 125. CASSIODOR. L. VI. form. 3.

9) l. 14. C. de Aduoc. diuers. iudic. adde CASSIODOR. L. V. form. 4.

10) *conf.* l. 1. C. vbi quis de Curiali. BYNKERSHOEK Lib. III. Obs. Iur. Rom. c. 14. HOMMEL de manu militari.

11) in l. 15. C. de Erog. milit. Annon. adde l. 2. C. de Cohortal.

12) l. vlt. C. de Jurisd. l. 7. et 11. C. de prox. sacr. scrin. l. 13. C. de Aduoc. diuers. iudicior. l. 15. 16. 17. C. Theodos. de palatinis Sacr. largit.

13) vide l. 102. §. 2. et 3. ff. de Leg. III. ibique GOTHOFRED.

proximo sacrorum Scriniorum 250. solidos, melloproximo vero (id est: ei qui Proximo proximus est, futurus ipse insequenti anno proximus; sicuti Proximus ideo ita vocatur, quia Magistro Scriinii proximus est) 14), vel adiutori pro consuetudine cuiusque Scriinii 20. aut 15. solidos offerre tenebatur pro *solatio* vel *suffragio* vt dicitur 15).

Verum erogationes tales non tantum in statutorum locum subrogati sustinebant, sed et primum ingredientes militiae ordinem sportularum nomine aliquid insumere necesse habebant. Sic ad Domesticorum scholam venientes 50. vel etiam tantum 15. solidos dabant, habita ratione, vtrum meritorum contemplatione, an suffragio potentum in Aula ad eam promoti essent 16), et vetus hic mos est, vt pro ingressu quid praestetur iis, qui iam in Schola, Collegio, vel Corpore sunt 17).

Haec militiae Ciuiles certa emolumenta et Salaria adnexa habebant, vnde militiarum *quaestus*, *compendia*, *fructus*, et *solatia* per militiam aduicta, passim memorantur 18). Atque hinc est, quod in iure nostro legamus, militiam alicui pro alimentis legatam esse, vt nempe, quoad vixerit legatarius, habeat ex militiae fructibus, quod se alat 19). Haec commoda non solum hi militantes quasi iure pecu-

14) vide Iac. GOTHOFRED. T. II. Cod. Theod. p. 93.

15) l. 7. C. de prox. sacr. scrin. l. 11. C. cod.

16) l. 3. C. Theodos. de Domest. ibique Iac. GOTHOFRED. T. II. p. 134.

17) vide PLIN. L. X. epist. 113. SVETON. in Claudio cap. 9. in fin.

18) vide l. vlt. C. de silentiar. l. 11. C. de prox. sacr. scrin. et ex parte recensentur in l. 1. C. de Offic. praef. Praet. Afr. l. 15. C. de Erog. milit. Ann. l. vlt. in f. C. de inoff. testam.

19) l. 18. §. 2. ff. de Alim. leg. l. pen. §. 2. et 3. ff. de Leg. III.

līi castrensis possidebant 20), sed et residuum salarium atque militiae fructum omnem ad heredes transmittēbant. Sed hoc postremum ius non omnibus datum fuit, sed quibusdam tantum speciatim privilegii iure competiit, ut Aduocatis fisci, Ducenariis Agentibus in rebus, Scriniariis, primipilaribus, aliisque 21).

Peruenimus nunc ad notabilem militiarum harum differentiam. Nempe aliae in commercio erant, et vendi, cedi, oppignerari ac distrahi poterant: aliae contra personae cohaerebant, nec in alios pro pretio conferri ab eo, qui eas tenebat, poterant. Non obscure haec militiarum differentia in legibus nostris prodita est 22). Atque in aliis quidem ius eas vendendi illimitatum erat, ita ut quanti quisque pacisci potuerit, tanti et vendi potuerint; at in aliis circumscriptum ius vendendi fuit, ut nonnisi ad certam summam usque pretium statuere liceret, quemadmodum in Adiutoribus Quaestorum constitutum legimus, qui non ultra 100. solidos vendere locum suum poterant 23).

Eaedem militiae, quae in commercio erant et alienari poterant, ad heredes etiam transmittēbantur, *sub certa* tamen *definitione* ut loquitur *l. ult. C. de pignor.* id est: si heredes habiles essent, et praeterea pro introitu certam summam collegis offerrent 24). In Adiutoribus Quaestoris 100. solidi determinati erant 25). Quod dixi militiae alienabiles etiam ad heredes transmissibiles fuisse, aperte ex legibus in *Nota 22.* recensitis, imprimis *ex l. 30. §. 2. C. de inoff. test.* cognosci

20) *l. ult. C. de inoff. testam.*

21) *vide l. 15. §. 1. C. de Aduoc. diu. iudicior. l. 3. C. de Agent. in Reb. l. 11. in f. C. de prox. sacr. scrin. l. 1. C. de primipil.*

22) *vide l. 30. §. 2. C. de inoff. test. iunct. l. 20. C. de Collat. l.*

ult. C. de pignor. l. 5. C. qui milit. non poss. Nou. 136. cap. 2.

23) *vide Nou. 35. quam integram exhibet Versio HOMBERGK.*

24) *conf. Dyonis. GOTHOFRED. ad l. 13. C. de prox. sacr. scrin.*

25) *per citat. Nou. 35.*

cognosci potest, et in hunc sensum quoque accipiendae sunt leges, quae separatim vtriusque qualitatis mentionem faciunt, vti l. ult. C. de pignor. minime vero cum GLOSSA 26) statuendum est, alias esse militias, quae vendi possint, et rursus alias quarum occasione aliquid ad heredes transmittatur, licet vendi non possint.

Quodsi vero forte heredes ad militiam inhabiles essent, non ideo militia talis hereditati peribat, sed pro ea certam pecuniae summam heredes capiebant, nempe eam ipsam pecuniam, quam extraneus in defuncti locum subrogatus pro introitu soluere necesse habebat 27).

Iam quid fiet *militiis ex casu*, quarum Nou. § 3. cap. 5. et Nou. 97. cap. 4. meminit? an has ad alterutrum genus militiarum alienabilium aut non alienabilium referemus, an potius nouum et tertium genus inde efficiemus? Non habet huius quaestionis definitio nullam difficultatem, idque vel propter varias et diuersissimas Interpretum sententias. Has quotquot mihi innotuerunt breuiter indicare et praemittere decreui, ante quam quid mihi ipsi de iis videatur, dicere adgrediar: vt quantopere in iis variatum sit, exinde intelligi possit, quod ipsum mihi, opinor, ad excusationem proderit, si minus recte deinde subduxero rationes.

Initium faciam a *Laelio TAVRELLO*, qui excitatus ab *Anton. AVGVSTINO*, vt suam de his militiis ex casu sententiam diceret, censuit: eam esse *ex casu militiam, quam in alios transferre liceret ex necessaria tantum causa per fortuitum casum imminente* e. g. *se-*
nectutis

26) ad l. 30. §. 2. C. de inoff. testam.

27) l. 30. §. 2. C. de inoff. test. l. ult. C. de pignor.

necutis vel morbi 28). Putat nempe TAVRELLVS, omnibus
 militias tenentibus, (praeter Adiutores Quaestoris) ex fortuito ca-
 su impeditis licuisse sui loco alios subrogare, omnesque huiusmodi
 subrogabiles militias ex casu adpellari. Respexit TAVRELLVS
 vnice ad *l. ult. C. de prox. sacr. scrin.* indeque suam sententiam instruxit.
 Sed qui hanc legem perlegit, nihil inde minus, quam definitionem
 militiarum ex casu, quaecunque etiam hae sint, pefi posse facile
 intellexerit. Combinanda cum hac *l. vltima est l. 13. C. eod. tit.* ex qua
 patet, Adiutores Quaestoris (qui ex scriniis diuersis adsumebantur,
 ita vt idem homo Scriniarius et Adiutor esset 29), plures paulatim
 creatos fuisse, qui numerus solito maior vt iterum decreferet,
 IVSTINIANVS sanxit, vt subrogandi facultas, iis antea ex na-
 tura militiarum alienabilium competens, cessare tamdiu deberet, do-
 nec ad pristinum numerum decreuissent. Post tamen XXVI. Adiutori-
 bus hanc substituendi facultatem reddidit, si aliquo casu fortuito a
 ministerio suo impedirentur, per legem, quae citatur in *l. vlt. C.
 b. r.* et in *Nou. 35.* quam vero non extare puto. Rursus autem cum
 disceret experientia Imperator, ita intentionem suam impediri, et
 nunquam ad paucitatem Adiutorum numerum redactum iri, sustu-
 lit iterum hanc potestatem transferendi ob casum fortuitum immi-
 nentem loca sua, et Laterculensium et Melloproximorum gradum
 tenentibus eam facultatem duntaxat reliquit, etsi vt varius in legisla-
 tione sua fuit, denuo in *Nou. 35.* id mutauerit reducto abrogato iure.
 Iam quis inde militiarum ex casu naturam et indolem colligi posse
 dixerit? Eadem opera et veri specie non minori ex quacunque alia
 lege

B

28) extat eius tractatio in *Thef. Otton.*
 T. IV. p. 1631.

29) *conf. CVIAC.* ad *l. 13. C. de
 prox. sacr. scrin.* Erant autem qua-
 tuor scrinia, scrinium Memoriae, in
 quo qui sunt *Memoriales* dice-

bantur, scrinium Epistolarum, scri-
 nium Libellorum, et denique scri-
 nium Dispositionum *l. 12. C.*
Theod. de proximis Comitibus.
ibique GOTHOFRED. T. II.
pag. 145.

lege, de militiis tractante, eadem colligi posset. Quaestio est in ci-
tata lege non de militia in genere, sed in specie, de militia Adiu-
torum Quaestoris, et ex nulla alia causa eis negatum estius subrogandi,
quam quia nimis excreuerat eorum numerus, non vero, quia ad hoc
militiarum genus officium eorum pertineat, quas nonnisi ex neces-
saria causa per fortuitum casum imminente in alium transferre lice-
ret, quaeque ideo militiae ex casu, vt **TAVRELLVS** sibi persua-
det, vocarentur. Et praeterea scimus satis, militiarum quae in com-
mercio erant, alienationem liberam, nec ad necessariam causam per
fortuitum casum imminente restrictam fuisse: id quod vel ex le-
ctione Nou. 35. integrae, quam exhibet **HOMBERGK.** constare
potest.

Ante quam a Taurello discedam, ipsius **AVGVSTINI**
sententia commemoranda superest, qui in literis ad Taurellum
scriptis 30) eo inclinatur, vt nomen harum militiarum *ex causa* potius,
quam ex casu fuisse putet, ad illius missionis similitudinem, quae
causaria dicitur in iure nostro. Sed praeterquam quod textus Grae-
cus hanc lectionem respuit temere confictam, respondet *Taurellus*
ipse cit. loco: "quo minus causaria missis hos aequiparari credam, fa-
cit alterius sui loco subrogatio, pretii perceptio, plerumque et in
aliam militiam transitus, quae missioni eiusmodi congruere non vi-
dentur."

Taurellianae sententiae prorsus contrariam proposuit **CON-
NANVS** 31), qui eas ex casu militias nuncupatas vult, quae mor-
te eius qui eas tenet, finiuntur, nec ad heredes transeunt: sic adpellatas,
quia in eis vitae vel mortis casus plurimum valeat. Putat nempe
subrogabiles militias fere omnes fuisse, si quis vero mortuus sit, an-
tequam

30) in T. IV. *Thes. Otton.* pag. 1630.

31) Lib. IV. cap. 15. *Comment.*
Jur. Ciu.

tequam in sui locum supposuisset alium, officium eius beneficii Principis factum esse, nec ad heredes peruenisse: hancque adeo causam fuisse, cur adpellarentur ex casu. Verum CONNANI sententia aperte impingere mihi videtur in leges supra relatas, quae simpliciter adserunt, quasdam militiae alienabiles fuisse, sine respectu ad hoc, utrum viuis miles locum suum in alium transtulerit, an non, et easdem militiae alienabiles fuisse etiam semper ad heredes transmissibiles. Ex Connani vero sententia militiae non sua natura, sed ex accidenti alienabiles fuissent, et una eademque militia mox alienabilis mox non fuisset. Et quid tunc fieret hypothecis militiarum, quae expirare necesse esset militia ex accidenti, morte militis, caduca facta, cum tamen tales hypothecae in militiis alienabilibus firmiter consistere pro certo statuat Imperator in princip. *Nov. 53.* Non possumus ergo uti hac Connani sententia et interpretatione.

A Connani proposita sententia non multum abludivit sententia CHARONDAE 32), quando ait: Ego vero *ex casu militiae dici arbitror, quae ex casu pendebant, adeo ut ipsae, si forte milites sine ulla subrogatione decedere contingeret, ad Principem venirent*, de quibus ipsi ante Iustiniani Constitutionem suo arbitratu disponendi potestas erat. Sed ab earum commerciis non excludebantur milites, nisi *casu facto* *Novell. 97. c. 4.* id est: nisi huiusmodi casus accideret, quo militia tanquam caduca ad Principem veniret. Facit nempe CHARONDAS tria genera militiarum. Vnum quod simpliciter in heredes transit, sub certa definitione tamen, de quo supra locuti sumus. Alterum, quod in heredes plane non transit, nec ad alios transferri potest. Tertium denique genus intermedium, quod a vivente quidem

B 2

32) quam proposuit Lib. I. *Novell.* in *Thef. Otton.* Tom. I. pag. 712.
Novell. seu Verisimilium cap. 14.

dem ad alios transmitti potest et vendi libere, at mortuo sine subrogatione facta milite intercidit, et tanquam caducum ad Principis collationem redit, heredibusque nihil in eas iuris amplius competit. Et hae ipsi sunt *militiae*, quae *ex casu* vocantur. Sed videtur mihi CHARONDAS magis ex vsu recentiorum temporum, quam ad sensum iuris Rom. militias ex casu definiuisse. In mente sine dubio habuit Canonicatus et praebendas aliaque officia, quae vulgo his militiis comparantur, et hanc fere naturam habent, vt a viuentibus pro certo pretio aliis resignari possint, cum vita expirante hac potestate. Quod vero et iure Rom. huius generis militiae ex casu fuerint, CHARONDAS prorsus non probauit, et ipsa *Nou. 53.* eiusque tenor valde refragatur ipsius sententiae, eamque euertit. Vt nihil nunc dicam de interpretatione verborum *Nou. 97. c. 4. casu facto*, quae alienissima a mente legislatoris est, vt ex inferius dicendis adparebit.

Hunc excipiat *Gottfried. MASCOV. 23)* qui de nostris militiis ita sentit: Quid si, inquit nomine militiarum ex casu intelligamus *expectantias*? Cur enim rem vtilitate sua commendabilem, et hodie vbius obuiam Veteris incognitam putemus, cum ei ad amulsum respondeat nomen. Verum instas, ita pergit dubio occursum, in *Nou. 53.* de militia ex casu hypothecae subiecta agi, expectantiam autem, vtpote rem incerti euentus non videri negotium hypothecae admodum habile! Verum inde est, ipse respondet, quod Iustinianus eam hypothecae subiici huic demum permittit, qui ad hoc ipsum mutuum dedit, vt haec expectantia emeretur: eo exitu, vt vel is, qui eam emit, ea fruatur, vel si mutuum reddere detrectat, is qui ad emendam eam credidit, si Emtori eam pretii partem, quae mutuum excedat, praesiterit. Verum enim vero primo non erat,

cur

33) in *diff. de Collat. bonorum §. 21.*

cur MASCOVIVS militias ex casu ideo expectantias fuisse ad-
strueret, quod non probabile sit Veteres hoc nobile inuentum igno-
raffe. Nam habuerunt utique Expectantias. Quid enim super-
numerarii in Militiarum Ordinibus aliter fuerunt, quam Expectativa-
rii, qui habebant la furuiance? Quippe ita eorum intuitu ius erat,
vt vacante officio s. militia vnus ex statutis, Senior ex supernume-
rariis subrogaretur, nisi alius ex tempore iunior laborum merito po-
tior esset 34). Deinde verba *Nou. 53. c. 5.* eiusque dispositio satis re-
futant hanc sententiam, et arguunt ibi agi de militia et officio, quae
plus est quam expectantia. Quos enim fructus Expectantia in se
habet, qui tamen Creditori et Vxori et liberis militis defuncti ibi
promittuntur?

Aliam viam iuit CVIACIVS, cuius sententiam ideo vltimo
loco referuavi, quod ceteras omnes verisimilitudine vincere credita,
ideoque a plerisque tam antiquioribus et Coaeuis, quam recentiori-
bus Interpretibus recepta atque antelata est: siquidem eam quoque
FABROTTVS in *Versione Librorum βασιλικῶν* 35) adoptauit.
Ita vero GVIACIVS 36) suam sententiam exponit ipse: Sunt qui
quaerant, quae sint militiae ex casu in *Nou. 53.* frustra. cum nullae
vnquam militiae talem adpellationem habuerint, et vero in ea No-
uella Iustinianus non dicit *τὰς ἐκ τῆς κἀσῆς καλυμῆνας στρατίας* sed *τὰς ἐκ
τῆς καλυμῆνης κἀσῆς στρατίας*. Vetat autem a Creditoribus pignori capi
casum militiae defuncto debitore, nisi si is eorum pecunia sibi mili-
tiam comparasset. Casum militiae adpellari etiam scholae placitum

B 3

IVLIA-

34) l. 1. C. de Agent. in Reb. l. 7. C.
de prox. sac. scrin. l. 2. C. de Off.
Magistri off. l. 7. C. Theod. de
Agent. in reb.

35) Tom. IV. pag. 69.

36) ad l. 3. §. 7. ff. de Minor.
adde EVNDEM ad l. 7. C.
de prox. sac. scrin. et ad Nou. 53.
et 136.

IULIANVS 37) *Antecessor. Constantinopol.* scripsit, atque ita adpellatur in l. vlt. C. de pignor, siue commune militantium placitum. Est autem id, quod mortuo milite heredes eius vel liberi aut Vxor ex communi scholae placito a Principe capiunt. Nec enim ad heredes militia transit, quae personae cohaeret, sed casus militiae. Igitur et in Nou. 97 casus militiae fieri dicitur mortuo milite. Haestenus Cuiacius.

Enim vero quo minus me Cuiacianae sententiæ adscribi patiar, faciunt sequentia, quae me contra illam dubitare cogunt. Non nego CUIACIUM illud quod ex communi scholae placito heredibus dari solet, et quod ille casum militiae adpellat, recte ex Iuliano explicasse. Sed aliud est *casus militiae*, aliud *militiae ex casu*. Si Nouella 53. ἰὸν κάσων ἡς στρατίας memoraret, Cuiacio adfentirer libenter et res confecta foret. Nunc vero cum ἰὰς ἐκ τῆ καλυμένης κάσων στρατίας *militias ex ita vocato casu* memoret, aliud dicendum puto, et in oculos incurrit ipsas *militias ex casu* ab Imperatore vocari, et simul innui hunc terminum technicum esse, et vsu loquendi receptum. Hoc itaque verum quidem est, in Versione latina sic male legi: *militias quae ex casu vocantur*, neque enim in textu Graeco est ἰὰς ἐκ τῆ κάσων καλυμένης στρατίας: Sed tamen aequè verum est textum graecum, qui habet: τὰς ἐκ τῆ καλυμένης κάσων στρατίας sic recte verti:

37) Verba eius haec sunt: "De casu militis. "Si quis militauerit, et non soluendo decesserit, casus militiae eius, qui scholae placitum a quibusdam vocatur, non temere Creditoribus concedatur. Erce enim, si quis ad hoc ipsum, vt militet, defuncto mutuauerit, ipse aequè scholae placito fruatur, inope debitore

defuncto. Sin autem liberi et Vxor a defuncto derelicti sunt, addeant Principem, et accipiunt eundem militiae casum, quamuis defuncto heredes non extiterint. Sin autem neque liberos neque Vxorem dereliquerit, tunc etiam ceteris Creditoribus casus militiae subiciatur.

militias ex casu qui ita vocatur, vt proin militiarum ex casu nomen recte se habeat, atque illud τῆ ἀδελμῆνῃ non ad ipsas militias, sed ad casus adpellationem referendum sit, eoque significetur, terminum hunc vulgari more loquendi vsurpari. Hoc vero posito CVIACIVS re vera nihil dixit, nec quid sint militiae ex casu, et quare ita dicantur, nequaquam expediuit. Accedit quod totum hoc capitulum de oppigneratione *ipsarum militiarum* tractet, non vero de oppigneratione eorum emolumentorum, quae hi Dd. *casum militiae* dici volunt, et quod Creditores hunc casum militiae, haec emolumenta, mortuo milite adpetere possint, hoc est solummodo effectus hypothecae in *ipsa militia* constitutae, vt deinceps videbimus: atque hoc obseruato IVLIANI auctoritas frustra aduocatur, cui constitutum erat Nouellae dispositionem in Epitome exhibere, non vero quid sint militiae ex casu explicare.

Quae cum ita sint, dicam quid mihi in mentem venerit de ratione explicandi hoc nomen militiarum ex casu. Nempe dum euolui et meditatus sum textus iuris de his militiis tractantes, in Epitome IVLIANI Nouellae 35. quae de militia Adiutorum Quaestoris loquitur, reperire mihi visus sum, quod ad interpretationem *militiarum ex casu* viam monstrare leuem ac simplicem possit. Loquitur IVLIANVS in hac Epitome *de iis, qui fiunt in locum eorum, qui suo loco ceciderunt*, idque ipsum in integro huius Nouellae textu, quem exhibet in Versione sua HOMBERGK, exprimitur per *eos, qui in deficientium vel alio modo defissentium loca perueniunt*, vbi ex contextu patet, verbum *deficere* se referre ad eos, qui propter varia impedimenta e. g. morbum, senectutem, officio suo superesse nequeunt, et ideo alium sibi subrogant pretio accepto, verbum *defistere* vero ad eos, qui nullo casu impediti sponte sua militiam dimittere et in alium, pacto sibi pretio, transferre volunt. Ex his inter se collatis locis

mani-

manifestum fit, loco *cadere* hic nihil aliud significare, quam resignare militiam suam, eamque sic vacantem in alium subrogatum transferre. Iam cum haec phrasis *cadere loco*, et *casus militiae*, obseruante id iam Anton. AVGVSTINO in Glossario et passim aliis, quantum ad sensum inter se cognitionem magnam habeant: *militia ex casu* nihil aliud erit, quam *militia resignata et in alium subrogatum translata*, seu: *militia ex resignatione alterius quaesita*, non morte militis vacans; ita adpellata, quia huic subrogato non acquiritur, nisi prior loco suo ceciderit, id est: praecia eius pro pretio accepto resignatione. Non itaque militiae ex casu nouum genus militiarum constituunt, sed sunt illae ipsae militiae alienabiles, quae si a nouo milite per modum imperatae resignationis a vetere milite, qui eas tenebat, adquisitae sunt, hoc nomine veniunt, et tanquam termino tecnico et recepto significantur, siquidem ideo etiam in textu Graeco *ex casu* redditur *ἐν τῷ καλεμένῳ κἀσῶ* eademque vox *κἀσῶ* repetite occurrit in *Nov. 97*. Atque hunc casum itaque ad veterem militem, qui militiam alienat, et alii locum facit pretio accepto ideoque *loco cecidisse* dicitur referre debemus.

Dixi quomodo mea sententia militiae ex casu explicari possunt: meamque sententiam, ne Cuiaciana hac in parte deterior videatur, itidem Iuliani auctoritate, et meliore, vt puto, iure, firmavi. Restat, vt experiar, an etiam textus iuris, de his militiis agentes eidem conueniant, indeque explicari possint. Incipiamus itaque a *NOV. LIII. cap. 5.* in hoc capitulo Imperator in principio repetit, antea dubitatum esse, an omnino militiae sub hypothecae vincula deduci possint, sed hoc quidem, addit, per legem (respicies forte *l. vlt. C. de pignor.*) definitum esse, atque pro certo haberi militias quae vendi possunt, etiam oppignerari posse. adde *Nov. 136. c. 2.* Iam Imperator altius haec considerans, et inueniens antiquitus militias hypothecis omnino non subiacuisse, nec nunc eas absolute et indistincte omnibus personis hypothecae nexu teneri voluit, sed ex vtroque iure vetere et nouo aliquid adsumsit, neutrumque tamen plene et per omnia secutus est. Ita igitur §. 1. infit: *Sancimus igitur, vt militiae*

litiae ex casu uti vocatur (id est: ut militiae alienabiles et ex resigna-
 tione eius, qui eas iam tenet, acquirendae) non omnibus temere oppigno-
 ventur, nisi Creditor sit, qui ad hoc ipsum mutuum dedit, ut militia potire-
 tur (illi ergo Creditores solummodo in militia hypothecam pleno
 effectu gaudentem habere possunt, qui nominatim ad militiam
 acquirendam crediderunt. Nemo enim sine sumtu militiam acqui-
 rere poterat, ut supra dictum, et in specie nemo loco cadero et re-
 signare militiam volebat, nisi pretio militiae accepto, necesse ergo
 erat saepe militiam adquisituro mutuum eo nomine sumere pecu-
 niam; sed ideo aequum etiam erat Creditoribus talibus, qui pecu-
 nia sua efficiebant, ut vetus miles loco suo caderet, hypothecam
 in militia non invidere, quam in crediti securitatem sibi constitui
 curauerant) reliquis enim Creditoribus non temere hoc concedimus, (qui
 ergo Creditores non ad hoc ipsum ut militia emeretur, sed in aliam
 causam crediderunt, licet vel omnia bona, vel speciatim militiam
 debitoris sui sibi oppignerari curauerint, hypothecae ius in militia
 non consequuntur, ideoque nec viuento debitore suo vindicare
 militiam, eamque distrahere, nec post eius mortem id exigere pos-
 sunt, quod pro militia ex tenore communis militantium placiti vel
 diuinae sanctionis tale praestantis beneficium dari solet: in eo enim
 consistit vtilitas et effectus hypothecae in militia valide constitutae,
 uti ex l. ult. C. de pignor. discimus. De hoc posteriori effectu id in
 specie sancit Imperator quando pergit:) Sed si defunctus liberos vel
 coniugem habeat, eos omni modo praeferrimus, (Cum ergo talis hypothe-
 ca sit inualida, saluum manet Debitoris liberorum et Coniugis ius in
 militia defuncti patris vel mariti alienabili, quod in eo supra diximus
 consistere, ut vel ex ipsis liberis vnus ad militiam aptus sub certa de-
 finitione succedere possit, vel ab Extraneo succedente certa pecu-
 niae summa praestetur heredibus defuncti militis. posses etiam dice-
 re, cum his verbis Imperator posteriorem effectum hypothecae in

militia

militia constitutae tantum ademerit, priorem saluum mansisse, adeoque Creditores non impediri vi hypothecae militiam viuente milite vindicare ac distrahere.) *ita ut nos adeant, eaque secundum nostram iurisdictionem accipiant, non tanquam patris hereditatem, sed tanquam Imperialium liberalitatem cet.* (Haec itaque differentia esse videtur inter heredes

militis, cuius militia pignori opposita non est, et eius cuius militia, licet ineffaciter, pignori obligata est, vt in priori casu heredes omnes militis et quidem iure communi, in posteriori casu vero non nisi Vxor et liberi et quidem ex speciali priuilegio haec commoda, quae pro militia defuncto milite dari solent, nanciscantur)

Quod si illis nulli sint liberi, nec Vxor, nec Creditor, qui in militiam credit, tunc et aliis Creditoribus hoc concedimus. Haec per se patent. Sic vero optime concordare hoc capitulum cum nostra sententia adparet, cuius verba ex *Versione Hombergkiana* tanquam *Vulgata accuratori*, ne id ignores, desumimus.

Supereff. NOV. XCVII. cap. 4. quod vulgo etiam de his militiis ex casu accipiunt, eo quod in illo verba *casu facto* *si uxor uiuens* occurrant. Quod si est, tunc non inepte etiam ex nostra sententia explicari potest. Verba eius ex *Versione Hombergkiana* haec sunt: *Quoniam vero talem etiam ob causam interpellati sumus, quod quidam aliorum pecunia militent* (militare alicuius pecunia est militiam alterius pecunia emtam possidere 38) *eosque qui in causas illas crediderunt praeponi oporteat* 39); *sancimus si quis re vera in militiam, vel vt filius fiat statutus* (id est: vt ex Supernumerario fiat Ordinarius, nam et hoc sine sumtibus fieri non poterat, quos reformidantes nonnulli statutorum locum ingredi aliquando recusabant, ne aes alienum contrahere necesse

38) *vide l. ult. C. de pignor.*

39) *per l. ult. C. de pignor. et Nov. 53. cap. 5.*

cessu haberent 40) vel ob alias similes causas mutuum pecuniam dederit, atque expresse hoc ipsum in instrumento scriptum et pactum ea de re conven- tum fuerit, ut casu existente (ἢ καὶ ἐν γινόμενῳ casu facto) ille sit potior, quis in eam rem creditur: ut in hac sola specie mulier cedat cet. Verba itaque casu facto interpretor ut idem notent ac resignatione secuta, et sic re vera vacante militia adquisita debitori cui ad hoc, ut militia eme- retur, credita pecunia est. Facit hac quod in libris βασιλικῶν 41) hoc redditum sit ἢ ἐργῶ γινόμενῳ ipso opere et actu facto ac se- cuto. Faciunt huc quoque verba sequentia in nostro capitulo: ipso opere procedente, uti in Versione Vulgata extant, quae in Libris βασιλικῶν exprimuntur: nisi scriptura interveniente negotium gestum sit, et — ipso actu processerit. Quod si ergo loco suo cecidit aliquis, et ob hunc casum factum debitor militiam adquisiuit, Creditor cuius pecunia effectum est, ut ille loco suo caderet, si hypothecam ex- pressam in militia emta sibi constitui curavit, et, quod hoc capitu- lum de nouo addidit, praeterea pacto a testibus subscripto sibi ra- tione huius militiae acquirendae de iure praelationis prospexit, Cre- ditor, inquam, talis non solum iure hypothecae vindicare viuo mi- lite militiam potest et disfrahere, sed et mortuo eo, commoda ea, quae ex communi placito scholae dari solent, adpetere potest, et si mulier militis de dote contendens forte de ea periclitetur, nam in hac sola specie cedere Creditori mulierem debere sancitum est.

At, inquit forte, cur IVSTINIANVS in Nov. 123. de solis militis alienabilibus per Resignationem acquirendis loquitur, cum

C 2

tamen

40) vide l. 7. C. de prox. sacr. scrip. et in l. 11. C. eod. memorantur Creditores qui foenus cum mor- tuo pro statuti loco ei acquirendo contraxerunt.

41) T. IV. pag. 674. confer, sis, mecum fere consentientem BRVNNE MANN. in Com- ment. ad Cod. ad Auth. quod obtinet C. de pignor.

tamen militiarum per mortem vacantium, et eius occasione adquisitarum nouo militi par ratio sit! Respondeo ideo *militiis ex casu i. e.* per Resignationem acquirendis duntaxat suam accommodauit dispositionem Imperator, quia in illis casu, quem decidebat, crebrius eueniebat, contra in militiis per mortem vacantibus minores erant sumtus faciendi, hincque minus frequenter militiarum tali modo quaesitarum hypothecae obseruabantur. Nam mortuo milite vnus ex Supernumerariis succedebat, qui minus soluebat plerumque. Deinde militi resignanti liberum erat regulariter tantum pacisci pretium militiae suae, quantum poterat; at mortuo milite Vxor eius et liberi pretium certum et determinatum ex Scholae placito accipiebant. Nec obstat quod *Nouella 97.* etiam de statuto siue de debitore, qui ad id vt fiat statutus, pecuniam foenori sumsit, loquatur. Nam et statutus quis potest fieri per Resignationem militis non praecise per eius mortem. Qui militiam tenet alienabilem, potest eam aut transferre et resignare in extraneum, aut in eum, qui iam est supernumerarius. Qui posterior sic per illius resignationem ex supernumerario fit statutus: et hunc casum supponit Imp. in *Nouella 97.*

Concludere nunc disputationem hanc de militiis ex casu possem, nisi propositum esset etiamnum practica quaedam ex dictis elicere: ne pragmaticorum filii, me tractationem prorsus sterilem inutilemque suscepisse, obiectare possint. Dicam itaque breuiter de iis, quae argumento militiarum vulgo solent decidi, ostendamque imprimis a Practicis scriptoribus male ab his militiis ad hodierna officia inferri: nam et haec practica sunt.

Primo

Primo itaque obseruo, non dari hodie officia apud nos, quae naturam militiarum Romanarum exacte referant, cum hae potius iam inde a Byzantiis Principibus obsoleuerint. Recte proin in materia *Concurfus* Creditorum H V B E R V M 42) sensisse puto, quando ait: *totus hic locus de Creditore militiae hodie non habet usum, quia non habemus id genus militiae.* Nam ubi certum non adest subiectum, ibi et adplicatio praedicati cesset oportet. Et haec verissima sunt, nisi forte CHARONDAE adfentiendum credas, cuius sententia adprobata quaedam officia hodierna, vi Canonatus, militiis ex casu similia erunt. Idem etiam dicendum putem in materia *Collationis*, quando quaeritur: an militia filio a patre emta ab illo conferenda sit? affirmat id quidem Imp. IVSTINIANVS 43), sed non aliter, quam si talis sit militia, *vt vendatur vel mortuo militante certa pecunia ad eius heredes perueniat.* At eiusmodi officia hodie non dantur, etsi adsumas quae vulgo Dd. sententia est, Canonatus, Vicariatus, et id generis praebendas alias ex militiarum iure aestimari posse. Nam licet concedam, Canonatus in eo cum militiis conuenire videri, vt vendi vel, vt accuratius dicam, resignari possint, deficit tamen alterum, nempe quod mortuo Canonico certa pecunia ad eius heredes perueniat. Hanc enim qualitatem non habent haec officia, sed morte Canonici intereunt penitus. Ex parte itaque solummodo, non vero plene, militiis adsimilari possunt. Nec est quod dicas forte ad collationem poscendam alterutrum sufficere, quia non copulativim sed disiunctim vtrumque exigatur a IVSTINIANO 44), quem ad modum etiam

C 3

ratio-

42) In praefect. ad ff. *tit. qui pot. in pignor. n. 10.*

43) in l. vlt. C. de inoffic. testam. iunct. l. 20. C. de Collat.

44) in l. 30. §. 2. C. de inoffic. testam.

ratiocinatem inueni CHIFFLETIVM 45). Nam respondeo, falsum esse sicut iam supra obseruavi, diuersas fuisse militiae, alias quae vendi possent, et rursus alias quae transmitti in heredes, sed potius eadem militiae, quae vendi poterant, etiam in heredes transmittebantur, adeoque sensus verborum Iustiniani is solum est: militiae illas duntaxat collationi subiacere, quae vendi possunt, vel, si non sint venditae a viuo militante, ad heredes transeunt. Nulla dis-iunctio ergo in citata lege occurrit.

Ex his nunc adparet, Canonicatus et similia hodierna officia frustra ope l. 30. C. de inoff. testam. et l. 20. C. de Collat. ad collationem vocari, licet id cum aliis velit LEYSER 46), quia ob dissimilitudinem et diuersam naturam iure militiarum censi non possunt. Ergo aliunde potius eorum collatio arcessenda est. Neque enim ego is sum, qui Canonicatus eiusmodi filio pecunia patris adquisitos oneri collationis subtractos velim, iniquum potius esse iudico, si non conferantur. Id tantum volo ex citatis legibus, quae de militiis Roman. tractant, intentionem affirmantium impleri non posse. Rectius meo iudicio is fecerit, qui tum in ratione collationis introductae, quae in aequalitate inter liberos seruanda sita est, tum in NOV. XIX. cap. 6. quae omnia data conferre iubet, nisi ascendens expressim designauerit se nolle collationi locum esse, suae intentionis fundamentum collocat. Hoc vero sic stabilito id etiamnum porro inde sequetur, vt filius, qui ad Collationem poscitur, non adstrictus sit tantum conferre, quanti tempore mortis paternae Canonicatus vel praebenda vendi potest 47), sed duntaxat pretium a patre pro Canoni-

45) in Libro de portionibus, qui extat in Thef. Otton. T. IV. p. 757. cap. 14.

46) in Medit. ad ff. spec. 471. med. 4.
47) vti habetur in l. 30. C. de inoff. testam. et l. 20. C. de Collat.

nōnicatu datum, licet nunc, tempore mortis, Canonicatus cārius multo vendi possit, aut filius in superiorem gradum interim ascendere, augmentumque redditum inde consequutus sit. Sic facile componuntur et conquiescunt bene longae satisque litigiosae controversiae, quas super hac re inter Dd. agitari nemini obscurum est.

Praeterea obseruare iuuabit, nimis superficialiter in plerisque Compendiis iuris 48) tradi, Creditorem qui ad militiam consequendam credit, mulieri ratione dotis praeferrī. Nam talis non simpliciter et absolute mulieri de dote contendenti praeponitur in bonis mariti omnibus sed duntaxat in militia, inque eo quod mortuo milite occasione militiae heredibus dari solet, quod *placitum scholae*, alii etiam *casum militiae* seu *commodum caducae militiae* adpellant. Est enim eiusmodi Creditoris hypotheca duntaxat specialis, et intuitu certae rei id est: ipsius militiae priuilegiata; ad cetera vero mariti bona non pertinet. Vnde et vltima verba NOV. XCVII. c. 4. in Libris βασιλικῶν 49) ita traducta leguntur: *In ceteris omnibus (scilicet rebus) muliere praeferenda secundum priuilegium, quod ipsis dudum a nobis concessum est.*

Vterius anidmduerto, multos *casum militiae*, quem vocant, siue id, quod mortuo milite eius heredibus dari solet in

48) ad tit. ff. qui potiores in pignore. vel ad tit. ff. de rebus auctorit. iudicis possidendis.

49) Lib. 29. tit. 2. Tom. IV. pag. 674.

in militiis alienabilibus, et quod fere pretium ipsius militiae et aestimatio erat, confundere cum privilegio transmittendi Salarii residui temporis, vel proxime insequentis anni ad liberos successoresque, cum tamen haec duo iure Rom. distincta utique fuerint atque diuersa. Cognosci hoc exinde satis potest, quod utrumque ius non semper vni eidemque militiae competiit. Sic Aduocatis fisci indultum quidem est privilegium transmittendi Salarii 50); at casus militiae, quem vocant, eorum heredibus non prodest 51). Cognosci porro potest ex collatione legum, quae de commodo caducae militiae agunt 52), et legum earum, quae de salarii transmissione agunt 53). Cognosci denique aperte potest ex constitutione ANASTASII 54), quae vtriusque rei distinctam mentionem facit. Atque ex tali confusione profluxisse censeo, quando nonnulli Dd. *casum militiae*, quem vocant, etiam in hodiernis officiis quibusdam (qui tamen penitus cessat in iis, posito etiam, quod de cetero quaedam cum militiis similitudo adsit,) reperisse sibi videntur, eoque referunt annum gratiae, das Gnadenjahr, siue illud temporis spatium, intra quod vidua et descendentes emolumenta officii, quod defunctus habuit, ex provisione legis consequuntur 55). Id quod vero quam

50) per l. 15. §. 1. C. de Aduoc. diuers. iudicior.

51) vide l. 13. C. cod. in fin.

52) vt l. 30. C. de inoff. testam. l. ult. C. de pignor.

53) vt l. 15. §. 1. C. de Aduoc. diuers. iudicior. nec non l. 3. C. de Agent. in Reb. et l. 1. C. de primipil.

54) in l. 11. C. de proxim. sacr. seruior.

55) vide RICHTER. in Exposit. *Authentic. quod obtinet* C. de pignor. et hypoth. pag. 318. CARPZOV. II. const. 5. def. 10, n. 3. 4.

quam parum accurate dictum sit, ex antea dictis colligi facile potest ac intelligi. Quemadmodum etiam, ut hoc obiter adiciam, fundamento iuris destituitur, quando privilegium illud, quod iure Romano Aduocatis fisci et nonnullis aliis datum esse diximus, ad omnes Aduocatos et omnes Salariautos trahunt, atque generaliter adferunt: annum Salarium deberi Aduocato imo unicuique salariato, etsi is intra annum decesserit 56). Sed hunc errorem et informem methodum, qua ab exceptionibus regula desumitur, alii iam notarunt satis 57).

Tandem adiicio, illos abuti NOVELLA XCVII. cap. 4. qui ordinem classis secundae Creditorum in concursu ita instruunt, ut primo loco ponant eum, qui ad militiam credit, secundo Vxorem ratione dotis, et tertio denum fiscum ex causa primipilari. Hi enim pro tuendo hoc suo ordine allegant Nouellae citatae verba: *aliis omnibus, praeter Creditorem ad militiam, praecualere mulierem, item verba: huc soli casui cedere mulierem.* Si ergo, inquit, mulier ei soli cedit, qui credit in militiam, oportet mulieri cedere

D

fiscum

56) vide CVIAC. ad l. 4. C. de Domest. et Protector. VOET. ad ff. tit. de postulando §. 8. BARDILI de Saliariis §. 44. CARPZOV. p. II. const. §. def. no. MYNSING. III. Obseru. 8. LVDOVICI Doctr. ff. tit. de postulando §. 10. MEV. p. IV. Decif. 200.

57) vide BÖHMER. in I. E. P. L. 3. tit. 5. §. 229. seq. STRYK in Not. ad Lauterbach. tit. de postulando verb: *integrum debetur.* TITIVM in iur. priu. L. 9. cap. 8. §. 5. WISSENBACH ad ff. P. 2. disp. 42. n. 13. et ad Cod. tit. de Aduoc. diuers. Iudicior. n. 2.

fiscum in causa primipili, ac proinde per hanc Nouellam leges anteriores 58) contrarium sancientes abrogatae sunt. Non fert mei instituti ratio, vt multis conquisitis rationibus fisci causam agam, eumque in primum locum huius classis, quo deturbare eundem hi Dd. instituerunt, restituam; fecerunt id etiam iam alii argumentis sat validis, in quibus eminet perill. BRAVN 59), quem honoris causa nomino: mihi constitutum solummodo est euertere argumentum, quod pro sua sententia ex NOVELLAE XCVII. verbis defumere solent. Equidem et alii iam ad id responderunt: generalem tantum esse Nouellae dispositionem, leges vero anteriores speciales per legem posteriorem generalem non mutari, nihilque adeo ex iis, quae iure Codicis statuta sunt, iure Nouellarum hac in re immutatum esse. Neque solere Iustinianum tam perfunctorie ius vetus abrogare, cum adparatu verborum id agere solitum 60). Probo has responsiones, sed tamen multo facilius ad hoc dubium ita responderi posse censeo, vt verba Nouellae: *mulierem huic soli casui cedere*, vel vti Versio HOMBERGKIANA habet: *vt in hac sola specie mulier cedat*, referenda dicam, ad solos creditores de quibus Nouellaa loquitur. Nempe Imperator vult dicere his verbis, Creditores qui ad militiam crediderunt, in hoc solo casu Vxori praeferi debere, si pacto in scripturam redacto, vt ibi praescriptum est, *et a restibus subscripto sibi de prioritare et praelatione prae dote ratione huius militiae*

58) nempe l. 3. et l. 4. C. de primipil.

59) in diss. de debito primipilari.

60) vide BRAVNII cit. diss.

§. 9. HVBERI praefect. ad ff. tit. qui potiores in pign.

n. 10.

militiae prospexerint. Hoc vero pacto neglecto eosdem non praeferi vult Imperator, sed mulierem potiore esse, ob defectum scripturae a lege pro forma requisitae. Quibus verbis ita, vt decet, expositis, nihil inde contra fiscum exsculpi potest. Consequitur inde potius, fiscum in causa primipili semper primum obtinere locum, et post hunc aliquando secundo loco venire Creditorem militiae, si nempe pacto speciali sibi ita, vti modo dictum, prospexit, aliquando vero tertium demum locum occupare, si nimirum tale pactum interponere neglexit, tunc enim Vxor ratione dotis secundum locum obtinebit. Sed de his

T A N T V M.

Ne pagina haec vacet, placet subiungere

CONSPECTVM GENERALEM

praesentis Disquisitionis.

Postquam in genere de *militiis* earumque indole apud Romanos actum fuit

pag. 1-8.

Transitus fit ad *militias ex casu*, et quid hoc nomine veniat, indagatur

pag. 8.

Atque primo quidem celebriorum Interpretum sententiae enarrantur, simulque quid Auctorem contra eandem dubitare coegerit,

indicatur, vt TAVRELLI

pag. 8. et 9.

ANTONII AVGVSTINI

pag. 10.

CONNANI

pag. 10. et 11.

CHARONDAE

pag. 11. et 12.

MASCOVII

pag. 12. et 13.

CVIACII cum adfclis

pag. 13. 14. 15.

Deinde Auctor suam sententiam proponit et confirmare studet pag. 15. 16. eamque textibus, qui de *militiis ex casu* tractant, adplicat pag. 16. 17. 18. sq.

Tandemque practica quaedam, imprimis de iis, quae hodie argumento militiarum tam in materia Concurfus Creditorum, quam in materia Collationis, aliasque decidi solent, subiunguntur pag. 20. 21. seq. et disquisitio concluditur.

mc

Bi. 42. *manus* 11.

CHRISTIAN. FRIDER. IMMAN. SCHORCH
IN VNIVERSITATE ERFORD. PROF. PVBL.
ORDINARIII

DE

ILITIIS EX CASV

AD NOVELL. 53. C. 5.

DISQVISITIO.

726 5381

FRANCOFVRTI ET LIPSIAE
MDCC LXIX.

